

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi streinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

În pragul unor vremi nouă.

Abia 2 săptămâni au trecut dela reactivarea lui Khuen. Pe atunci, într-un articol dela 2 Aprilie, căutam să ne justificăm consecvența în chestiunea căderii și a reactivării acestui om. În acel articol spuneam între altele și următoarele:

„Sustinem deci, că n'am greșit de loc în combinațiile noastre politice de până acum și că în toată atitudinea noastră se observă cea mai severă consecvență. Demisionarea și reactivarea unui Khuen sunt simple forme, cari nu vor putea altera nici decât fondul.”

Intr-altă parte a articolului spunem:

„Și credem, că nu greșim, când afirmăm, că... Coroana a pus *anume* pe Khuen din nou în fruntea țării, pentru ca viforul de revoltă, ce se va îndrepta împotriva lui, să scoată mai degrabă în relief atotputernicia noului spirit, care stăpânește astăzi majoritatea țării, când apoi Coroana fără ezitare și fără de a se mai teme de o mișcare a armelor ruginite — să introneze cu deplină liniște în conștiință și în formă egală și bine organizată domnia noului spirit.”

Iar la sfârșitul articolului ne mărturiseam următoarea credință:

„Și sperăm, că monarhul va avea încă fericirea, ca el însuși să facă cel mai frumos gest și să dea cel mai mare dar popoarelor sale: Să sancționeze legea votului universal fără restricțiuni.”

Am reproduces aceste rânduri din articolul nostru, pentru că cetitorul să se convingă, că dată fiind situația anormală, în care se mișcă politica de stat ungurească, ar trebui să fie orb, ca să nu întrezeve ce va urma de azi pe mâne și să nu găcești dinainte desfășurarea logică a evenimentelor politice.

În momentul reactivării lui Khuen noi simțiam, știam pozitiv, că acest om nu se va putea sus-

ține. Vedeam bine acest lucru, de oarece el continua să lupte împotriva unei lumi, care venea în numele unor legi indestructibile să se instăpânească cu toată puterea suveranității sale asupra acestei țări. În fața acestei lumi Khuen, omul redus în forțele sale, nepuțincios ca ori ce ființă, a trebuit să cadă. Căderea aceasta — cum am accentuat de atâtea ori — e una dintre căderile cele mai rușinoase, pe cari le-a putut îndura un om. Căci Khuen — orbit de Tisza vicleanul său amfizion, de acest întunecat spirit rămas din vremile medievale ca un blăstăm asupra vieții de azi a acestei țări — și-a renegat crezul politic, în numele căruia venise, și-a înăbușit toate convingerile sale și sfidând atotputernicul fenomen, care cu o tărie elementară se desprindea din întinderea naturii — s-a luat el, piticul, la luptă cu puteri în fața cărora orice muritor trebuie să sucumbă.

Am avut dreptate până în cele mai mici amănunte. Abia 2 săptămâni au trecut și spusele noastre s-au împlinit ad litteram. Căci logica ideilor și simțămintelor nu poate desminti consecvența faptelor.

Omul, pe care îl aminteam înainte de asta cu două săptămâni ca ministru președinte — Lukács — va veni în câteva zile, poate chiar mâne cu rescriptul monarhului în buzunar și ca președinte de consiliu va trebui să facă trup dorința țării și *șacum* ș-a monarhului: înscrierea în lege a votului universal fără restricțiuni.

Acum doi ani monarhul i-a retras lui Lukács mandatul sub cuvânt, că el ar fi aderentul prea pronunțat al votului universal și l-a încredințat pe Khuen cu înghimbarea guvernului, căci credea, că acest om cu firea lui ciudată va putea rezolvi criza. Rădăcinile acestei crize erau însă cu mult prea adânci, decât ca acest Buffon politic să le poată smulge. Ba mai mult, Khuen se vede astăzi silit,

ca în fața parlamentului să declare, că *el e incapabil* de a putea purta cărma politicii de stat. Incapabil fizicește și moralicește. Căci acest om, care s-a contopit cu desăvârșire în ființa lui Tisza, nu mai poate avea energia personală, necesară pentru a rezolvi chestiuni de valoare.

Căderea lui Khuen însă nu e de-o însemnată restrânsă. Ea e totodată dovada situației generale anormale din această țară. Iustitiei greșesc foarte mult, dacă cred, că prăbușirea lui Khuen înseamnă biruința „națiunii” — a rasei maghiare —. Dimpotrivă. O perpetuare a sistemului de până acum, care a căutat să institue pe seama acestui stat per eminentiam poli-glot domnia unei singure națiuni, unei singure rase, va îndelunga numai criza și statornici anarhia din țară.

În fața acestei situații, evident fatale, se cere deci o rațiune rece și o înțeleaptă cumpanire a împrejurărilor chemate să determine cursul vieții politice de stat.

Toată răspunderea pentru situația din viitor, cade fără îndoială asupra monarhului. Lui îi revine rolul, care va decide soarta țării ungurești. Considerând atitudinea lui față de naționalități și deosebita lui simpatie față de maghiari purtăm și astăzi în suflet semnul îndoielii, cu toate că tributul nostru de sânge, de trudă și de bani ne-ar îndreptăți la alte nădejdi.

Fatalitatea împrejurărilor și perfidia ministrilor ungari ne-a depărtat de Dinastie, încât astăzi monarhul n'are puțința de a alcătui un guvern colectiv, compus din reprezentanții tuturor naționalităților, singur chemat și singur capabil de a rezolvi pentru todeauna criza din această țară. Căci nimenea nu va putea contrazice adevărul, că până când chestiunea de naționalitate nu va fi deplin rezolvită — nu va putea fi vorba de liniște în această țară. Ba cutuzăm să afirmăm că această ches-

tiune va fi până la rezolvirea ei, isvorul tuturor crizelor și schimbărilor de guvern și politica acestei țări nu se va putea mișca în cadre normale.

Stăm în pragul unor vremi nouă. Factorii dădători de ton, căroră prevedința li-a încredințat destinul acestei împărății, au de rezolvit o chestiune de valoare epocală. Și această chestiune numai într'un fel se poate rezolvi: Fiecărui neam din această întindere de împărăție să i-se dea deplină autonomie națională. Chestiunea de naționalitate mai presus de toate trebuie rezolvită. Votul universal însuș nu poate avea altă țintă, el nu poate fi decât mijloc pentru realizarea acestei ținte.

Din comitatul Făgărașului. Ni se scriu următoarele: De câtuva timp să face la noi conscrierea alegătorilor pe anul 1913. Până acuma era obicei, că pe lângă un conducător al administrației, ceilalți membri erau preoți și inteligenți români. Deastădată s'au încredințat numai amployați având de membrii mai în toate casurile notari. Aceste comisiuni fac cele mai mari nedreptăți, lasă pe cel îndreptățit afară și induc uneltele lor. Cele mai mari volnicii le face prim-pretorul substituit di Darányi Ignátz. Alegătorii, cari să aleg după fumuri, în urma presiunii să aleg printre cei mai stricați oameni. Alegerea să face ascuns fără de a fi avisați totalitatea locuitorilor. Din cauza aceasta s'a făcut mai multe apelațiuni, dar acestea nu vor duce la nici un rezultat, căci membrii români în comisiuni sunt în minoritate și de altcum nici nu iau parte, apoi streinii votează totdeauna contra noastră. Acuma ar fi timpul necesar, ca să vie toți românii la sentimente bune, se reînceapă lupta aprigă pe care rupte, să se cugete și la interesele comerciale, căci azi așa zicând tot comerțul pieței Făgărașului e în mâna streinilor și a jidanilor, cari la toate manifestațiunile lovesc în drepturile poporului din țara Olteului. Și în afaceri electorale oamenii sunt rugați

a să adresa la advocații lor, căci nu putem crede ca un Dr. Popescu, Dr. Vasu, Dr. Șerban și alții să nu sară în ajutorul poporului deposedat de drepturi. Întrebăm unde sunt preoții, cei cu declarațiunile? Să-i vedem la lucrul

Români olteni, deșteptați-vă din somn, lăsați nepăsarea și împărechile și înșirați-vă în lupta națională.

Cor.

La situație. Din Viena se anunță, că Lukács a fost primit ieri la orele 11 a. m. în audiență la M. Sa. Audiența a durat mai mult de o oră. M. Sa a primit foarte afabil pe Lukács, a ascultat propunerile sale pentru descurcare și și-a susținut dreptul de deciderie în cauză.

La dorința M. Sale, Lukács n'a plecat ieri acasă, ci a început tratative cu factorii politici competenți din Viena. Probabil, că el va fi primit din nou în audiență.

În ori ce caz situația nu e limpezită de loc. Lukács are să lupte cu mari greutate, cari culminează în următoarele: ura partidului muncii față de Aufferberg, declarațiile lui Stürgkh în Reichsrat în chestia Croației, chestia reformei electorale în raport cu Tisza de-o parte, cu Iusth de altă parte etc. Cine știe cum le va putea aplana toate aceste Lukács.

Eri a fost chemat la Viena pe cale telefonică ministrul Hazai. Aceasta stă în legătură cu criza.

Pentru fondul ziaristilor. Miercuri după amiază a avut loc la «Asociațiune» în Sibiu conferința în folosul fondului ziaristilor a protopresbiterului Săliștei Dr. Ioan Lupuş. În mai bine de o oră, oratorul, cu o deosebită căldură și cu avântul cel caracterizoză, și-a dezvoltat tema: «Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ion Bob la curtea din Viena în 1792». Puterea de plasticitate a esunerii d-lui Lupuş a transpus întreg publicul ascultător pe câteva momente în veacul XVIII-lea, când Românii treziți de măsurile înțeleptului împărat Iosif II-lea, și-au formulat și ei postulatele lor în «Sup-

La oaste.

Ce plânsete, ce tânguiri,
Ce bocete răsună
Din porți, grădini? Copii, femei
La drum de ce s'adună?
Iși lasă torsul fetele,
Alargă la ferestre
Și ulițele s'au umplut
De moși, mândre neveste.
Pe drum trec veseli în șireag,
Ci nu-i mai poți cunoaște:
Flăcăii dragi ai satului
Îi duc pe toți la oaste.
Se duc chemați de-a țării glas,
La goarna de alarmă,
Să schimbe coasa, plugul drag
În flintă și în armă.
El calcă dîrz, semet, vioi
Și răd, doar nici le pasă
Că trei ani el vor sta sub steag
Și n'or veni acasă.
În urma lor în lung alaiu
Luatu-s'a tot satul:
Sunt mame, fete ce bocesc
Feciori frumoși ca bradul.
Ici-colo câte un flăcău
Se zmulge dintre ceată,
Rămas își la, lașteaptă-n drum
Un neam și mai o fată.
Dispar apoi iar în șireag,
Năfrâmi flutură-n aier,
Se duc și înapoi privesc:
E plânset, jale, vaier.
El merg cântând, par-că se duc

La nuntă, la ospete,
Vorbesc, horesc și hazuri fac
Cu'mbușorâte fețe.
Doar singur unu-l abătut,
Durerea îl înfrânge...
...Pe nimeni n'are el în sat
Și nimenea nu-l plânge.

(Blărița). Emil A. Chișia.

J. Finot.

Frumusețea femeii moderne.

— Diferite concepții despre frumusețe. — Concepția europenilor. — Operele antice. — Schimbările de atunoi. — Imbrăcămintea femeii. — Chestia corsetului. — De pe vremea revoluției franceze. — Natural și simplitate.

A defini frumusețea feminină e de sigur imposibil. Oamenii vechi au crezut, că ea se poate formula în câteva propozițiuni și Poiicet zicea: numai acea femeie e frumoasă, al cărei oap e a opta parte din înălțimea corpului. El greșea fundamental, căci înainte de toate frumusețea nu e ceva absolut, ci ea depinde mai mult de concepțiunea despre frumos a privitorului, concepțiune variabilă în timp și spațiu.

Pentru locuitorii Guyanei o fe-

meie nu e frumoasă dacă nu e grasă și dacă nu are fruntea îngustă. Cingălezii cer ca femeia să aibă nasul cât mai asemănător unui cioc de vultur. Tătarii spun, că frumusețea unei femei depinde de micimea nasului ei. Și, pe când Europeanii socotesc drept un semn de frumusețe pielea albă, numeroase popoare australiene, americane, africane și asiatice cred tocmai contrarul.

Concepțiunea, pe care noi Europeanii o avem despre frumosul corpului femeesc, e aproape tot aceea a antichității grece.

Operele sculpturale ale artiștilor eleni au o așă de mare înălțare asupra mentalității noastre, încât noi vedem femeia aproape cu aceeași ochi, cu cari acum 2000 de ani e vedeau Grecii.

Dar, de atunci, femeia s-a schimbat. Bogăția ideilor și a faptelor, pe cari creierul ei le conține, în urma instrucțiunii intelectuale, neexistență în timpul Grecilor, i-au mărit cutia craniană. Și la armonia diferitelor părți ale corpului, singura cântată de poezii vechi, singura fixată în piatră de sculptorii vechi, s-a adăugat expresia feții și atmosfera tainică și nedefinită, care se degajă din ființa ei. Ideea frumosului bazată pe viață trebuie să se apropie în fie ce clipă de viață.

Inteligența feminină, întărită de contactul mai des cu viața, va da o expresie mai distinctă feții, corpul va

deveni mai armonios, grație exercițiilor fizice, privirea va fi plină de reflexul unei intense vieți sufletești, grația se va uni cu sănătatea și puterea, gândirea va anima toate mișcărilor și astfel femeia va deveni împărțitoarea de plăceri mai nobile, fiind în același timp mai strâns legată de mizeriile vieții noastre.

***

Femeia ast-fel schimbată din punct de vedere moral și intelectual nu va mai admite de sigur imbrăcămintea stranie, care azi strică sănătatea ei și a generațiilor viitoare.

E ceva umilitor pentru demnitatea femeii felul cum ea se îmbracă.

Sărace sau bogate, bine făcute sau slabe, înalte sau mici, blonde, brune sau roșcate ele se îmbracă la fel ascultând cu o supunere oarbă legile făcute de regii și reginele croitoriei.

Azi însă ideea libertății trebuie să se revolte contra acestei sclavii. Femeile, cari par a iubi ca și bărbații cea mai însemnată condiție a unei vieți demne, libertatea, nu trebuie să execute fără nici un gest de protestare pornirile date de despoții mai mult sau mai puțin autorizați ai modei.

***

Un scriitor spaniol Gomez Cacillo zugrăvește în culori vii suferințele, pe cari le îndură femeile din partea unuia

din instrumentele lor de chin, corsetul: »Când îl scot după o zi de oboseală, să credeți, sânul femeii nu palpită de plăcere. Cu mâinile moi și albe, martira model își mângâie pieptul rănit de balene, de șireturi, de cordoane. Apoi se privește în oglindă și constată cu adânc tristețe că blestemata cuira-să i-a lăsat pe talie semne vinete.

Dar vai, nici durerea ei, nici ori care altă durere, nu vor împiedica-o ca mâne să se strângă iarăși în corset, nimic nu va face pe surorile noastre să se retragă un pas de pe terenul cochetăriei.

În timpul revoluției franceze era ven vogue imbrăcămintea greacă. Dar clima aspră a Parisului nu se potrivea de loc cu clima dulce a Greciei, și imbrăcămintea suficientă pentru apărarea corpului în Elada, nu putea încălzi în deajuns pe frumoasele celei mai frumoase cetăți din lume și atunci o epidemie acută de itizie a secerat multe din cele mai splendide flice ale Franței.

***

Acum însă, când idelle au suferit o prefacere așa de mare, când alta este concepția despre viață și despre frumos, când femeia prin educație și cultură se apropie mai mult de bărbat, se impune o schimbare și în această direcție.

Demnitatea și bunul simț, dorința de libertate a femeii va triumfa. Sora noastră nu va mai suferi să fie o sclavă

plex Hbellus Valachorum», care însă n-a avut răsunetul dorit în dieta de la 1791 din Cluj.

Episcopii Adamovici și Bob duc mai târziu aceste postulate la Viena, susținând cu căldură și pricepere cauza națională. Deși situația lor era din cele mai grele, totuși au isbutit să scoată pentru Români art. LX.—1792 și decretul nr. 2812 din același an, prin cari li se încuviințează și lor toate beneficiile, întru cât ele nu sunt ocupate de celelalte confesuni. Episcopii au dat din nou alte petiții, dar văzând că rezolvirea lor întârzie, s'au înapoiat la credincioși, de sigur c'o decepție și experiență de mare preț.

Cu prilejul acestei conferințe s-au încasat peste 300 cor., cari se vor administra la fondul ziarștilor.

Externa. Bombardarea Dardanelor din partea Italianilor, e fapt împlinit. Douăzeci și șapte de vapoare italiene au bombardat fortărețele de pe mări. Alături de ora unul din și, bombardarea a încetat. Flota italiană a țesut în largul mării. Circulația comercială a încetat.

In legătură cu aceasta amintim, că după ultimele știri primite, flota rusă din Sebastopol a primit ordin să se unească imediat cu cea din Odessa și împreună să pornască spre Bosfor.

Nu se știe dacă această măsură a Rusiei tinde la ajutarea Turciei față de atacul Italiei, sau dacă e o încercare de forțare a Turciei să consimtă la încheierea păcii.

— In Marocco s'a iscat orășeal de soldați indigeni. O telegramă din Tanger anunță, că infanteria și artileria franceză a intrat în orașul Fez și a dearmat pe indigenii răsculați.

Cauza răscoalei este că ambasadurul francez Regnaud n'a plătit soldații soldaților indigeni.

Volnicia din Croația.

Suspendarea constituției și introducerea volnică — fără motive plauzibile — a absolutismului în Croația, își produce roadele sale. Dacă Croația încetătușată n'a putut să se miște, nemulțumirii li s'a dat expresiune în alte părți printre Slavi, producându-se din nou un curent dușmănos contra poporului maghiar, deși acesta nu e vinevat, ci feudații dela guvernament, cari comit actele de abuzuri și ilegalități.

Chestia croată a ajuns în formă de interpelație în Reichsrathul din Viena, a fost discutată cu mare aprindere și a provocat un răspuns dela primministrul Stürgkh.

Alături în 18 i. c. s'a întrunit după vacanța de Paști parlamentul austriac. Președintele Dr. Sylvester descrie

zând ședința, a comemorat moartea lui Brisson și a revenit asupra catastrofei vaporului »Titanic»...

Bianchini strigă: Die preșident, ai uitat să vorbești despre o altă mare nenorocire, despre cea din Croația.

Președintele anunță, că între actele intrate la parlament sunt trei interpelații în chestia Croației. Să dă cetire acestor interpelații. Cetirea e însoțită de intreruperile sgomotoase ale deputaților sud-slavic și ale Cehilor radicali, cari protestează contra suspendării constituției croate.

Să cetește mai întâu interpelația lui Șusterski și soți. În interpelație se accentuiază, că suspendarea constituției, croate nu e numai o chestie internă, ci a țărilor de sub Coroana sf. Stefan. Acest eveniment este un act de vătămare de drept, fără păreche în vicioasă constituțională din Europa. Aceasta vătămare de drept compromite vaza monarhiei în fața lumii civilizate și strică mult politica monarhiei în Balcani. Interpelația să estinde pe larg asupra urmărilor acestei măsurii volnice și adresează următoarele întrebări primministrului Stürgkh:

1. Care este punctul de vedere al guvernului austriac în chestia suspendării constituției croate?

2. Ce măsuri are de gând să ia guvernul austriac pentru apărarea intereselor vitale ale monarhiei, periclitate grav de politica volnică croată a guvernului ungar?

A doua interpelație au înaintat-o social-democrații germani. Accentuând inconveniențele volniciei, în interpelație se zice, că guvernul austriac ar fi avut datorința să-și ridice glasul contra loviturii de stat croate, cum a făcut și în chestia rezoluției privitoare la rezervați.

A treia interpelație este la social-democraților cehi, cari înfierând actul volnic, provoacă guvernul austriac să facă tot posibilul, ca în Croația să se restituie cât mai curând constituționalismul.

Contele Stürgkh răspunzând la interpelații, a accentuat, că nu se poate estinde în detaliu asupra gravaminozității cuprinses în ele, fiind obiectul lor în afară de cadrul de ingerință al guvernului.

Cu toate aceste — a zis Stürgkh — trebuie bine cumpănit, că oare suspendarea constituției în o parte a monarhiei nu e aptă a periclita asigurarea rezolvirii problemelor comune după aceleși principii comune... Desvoltând mai pe larg aceasta teză, să întreabă, că oare măsura guvernului ungar nu va influența defavorabil procesul de contopire și alipire a Bosniei și Herțegovinei cu monarhia.

Luând aceste în considerare, contele Stürgkh a zis, că conform desvoltării lucrurilor guvernul ces. reg. austriac nu se va subtrage de la da-

torința de-a apăra interesele monarhiei. Speră însă, că în Croația se vor restabili în curând stările normale.

Vedem, că aceasta e o desavuare formală a măsurilor abuzive din Croația, cu cari sunt de date și de cari se folosesc cu predilecție guvernele ungare.

Ziarele govine maghiare sunt infuriate și protestează contra amestecului lui Stürgkh în politica internă a Ungariei.

Dar ce să-i faci, dacă politica aceasta e periculoasă, cum periculoasă sunt pentru Ungaria și monarhie toate acțiunile și pornirile sistemului de guvernament actual, cu deosebire în ce privește tratamentul cu naționalitățile.

Feudalismul sovinit trebuie necontenit lovit peste ghiare, până ce va urma prăbușirea lui.

De la sinoadele bisericii ortodoxe.

Sinodul arhiepiscopian.

— Raport special. —

Sibiu, 19 Aprilie n. 1912.

Ședința a cincia s'a ținut Vineri, în 19 Aprilie nou.

Lazar Triteanu, cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se autentifică.

Deputatul Dr. Aurel Vlad, face următoarea propunere:

»Propunere pentru modificarea Regulamentului pentru afacerile interne ale Consistoriului arhiepiscopian votat în sesiunea din 1901 sub Nr. prot. 78.

Propun, ca §-ul 7 să se aducă în consonanță cu concluzul congrusului Nr. 77 din 1903, în consecință numărul așezorilor să fie stabilit în loc de 9 în 12 pentru ședințele plene; iar §-ul 74 să se modifice astfel, ca în alineă primă al acestui paragraf în loc de secretar să se pună referent.

Rog ca propunerea aceasta să se declare conform §-ului 19 al reg. afacerilor interne pentru sinodul arhiepiscopian de urgență.

Sinodul nu acceptează urgența, ci predă propunerea comisiei organizatoare:

Același deputat face încă următoarea propunere:

»Propunere pentru modificarea §-ului 15 și 16 al regulamentului afacerilor interne pentru sinodul arhiepiscopian.

Propun, ca §-ul 15 să se modifice în senzul următor; iar §-ul 16 se eliminează de tot.

Propuneri de sine stătătoare se pot face numai la începutul ședinței înainte de ordinea zilei și trebuie prezentate în scris și iscalite de cel puțin 10 deputați prezenți. Sinodul decide cu majoritate de voturi asupra întrebării, ca propunerile făcute să fie sau să nu fie luate în considerare.

Propunerea se predă comisiei organizatoare:

Deputatul Dr. Ioan Lupăș, face propunerea următoare:

»Sinodul decide, ca atât pentru elevii secției teologice, cât și ai celei pedagogice a seminarului Andreian, să se institue un curs de 2 ore pe săptămână, în care să li-se propună cele mai elementare noțiuni de economie națională și sociologie, noțiuni de finanțe, elemente din dreptul comercial și cambial, precum și tehnica de contabilitate și de asigurări. Spre scopul acesta Consistorul se autorizează a angaja ca profesor pe unul dintre bărbății noștri specialiști în această materie».

Se predă comisiei organizatoare.

Același deputat mai face propunerea următoare:

»Sinodul invită Consistorul a face pașii de lipsă la locurile competente, ca §-ul 16 al art. de lege XLIV din 1868 să fie în vigoare astfel aplicat și interpretat, ca să nu devină iluzoriu dreptul limbii române asigurat prin trînsul, ci să se poată valida acest drept; iar la caz, că această încercare nu ar avea rezultatul dorit, Consistorul să intervină la ministerul de culte, solicitând din partea acestuia un ordin, prin care să fie îndrumate inspectoratele școlare regiști a nu mai corespunzi în vitor direct cu organele noastre bisericesti inferioare, ci numai prin intermedierea Consistorului».

Propunerea se predă comisiei organizatoare spre studiere.

Se intră în ordinea de zi.

În numele comisunii organizatoare raportează referentul Nicolae Ivan în chestia ridicării unei noi zidiri pe seama seminarului arhiepiscopian.

Cetește raportul anchestei către consistier și raportul consistierului către sinod. Din actele acestea se vede, că chestia a fost studiată din toate punctele de vedere. Propunerea consistierului e, ca aceea ce e mai necesar să se facă acum, în strada Măcelarilor, pe lângă seminarul actual, prin demolarea edificiilor mici și vechi și ridicarea în locul lor a unei zidiri mari, în care să se cuprindă salele de învățământ, și apoi prin adoptarea radicală a actualului seminar. Spesele începate cu acest mod de tranșare a chestiei ridicării noului seminar, s'ar urca la suma de 230.000 coroane. Păreră separată a avut P. C. Sa, Protosinocelul Dr. Eusebiu R. Roșca, care în consistier era pentru ridicarea noului seminar în strada Șaguna, și anume, — fiindcă nu dispune consistierul de întreaga sumă necesară, — în mod treptat, deocamdată făcându-se numai un pavilion, cu salele de învățământ.

Comisunea organizatoare asemenea s'a împărțit în două, — în majoritate, care e pentru acceptarea propunerii consistierului, și în minoritate, care e pentru ridicarea noului seminar în strada Șevis, eventual în strada Șaguna.

Referentul Nicolae Ivan reprezintă vederile majorității din comisiune, care e pentru ridicarea seminarului pe locul, pe care se află acum.

Spre orientarea deputaților sinodali, se cetește din partea raportului și memoriul corpului profesoral dela seminarul »Andreian», în care se cere ridicarea seminarului pe loc liber, făcându-se o zidire modernă multămitoasă din toate punctele de vedere.

Față cu cele cuprinse în acest memoriu, raportorul constată, că în contra realizării dorinței corpului profesoral dela seminar, care e dorința tuturor, trebuie se fie evocate motivele de ordin financiar. Pentru un seminar mare, nou, modern, care ar costa 700—800.000 coroane, consistierul nu are bani.

De altă parte, seminarul, în starea lui de astăzi, nu mai poate rămânea. Roagă deci sinodul se primească propunerea consistierului și se decreteze amplificarea seminarului actual, iar ridicarea noului seminar se remână rezervat pentru alte vremuri mai departate.

Deputatul P. Cosma reflectează la unele afirmări ale referentului și comisunii, și se declară la contra propunerii consistierului. E pentru ridicarea noului seminar pe loc liber. Dacă nu sunt bani destuli, să se adune, punându-se în aplicare hotărârile sinodului din anul 1908. În numele minorității comisunii face contrapropunere, ca noul edificiu seminarial să se ridice pe loc liber, iar consistierul se eșecute hotărârile sinodului dela 1908, adunând fondul necesar pentru ridicarea noului zidiri.

P. C. Sa, Protosinocelul Dr. Eusebiu R. Roșca, încă se declară pentru ridicarea noului seminar pe loc liber.

Cel mai bun, mai ideal, ar fi locul din strada Șevis. Dar de altă parte recunoaște, că e bine, ca seminarul să fie aproape de bisericăatedrală. Deci e pentru ridicarea seminarului, în strada Șaguna, cum s'a hotărât din partea sinodului la 1908. Nu e deci pentru adaptarea și întregirea propusă de majoritatea comisunii, ci e pentru eșecutarea concluzorilor sinodale dela 1908. Face propunere în acest înțeles.

La chestie mai vorbesc P. C. Sa Dr. Ilarion Fușcaru, I. A. de Preda, Vas. Dămian ș. a. În urmă discuția se intrerupe, amânându-se pe ședința următoare.

În ședința a VI-a de după prânz s-a continuat dezbateră în chestia zidirii seminarului, vorbind propunătorii P. Cosma, Dr. E. Roșca, N. Ivan și în fine I. P. S. Sa arhiepiscopul.

Punându-se propunerea deputatului P. Cosma la vot, a întrunit 27 voturi, contra 21, și astfel în chestia zidirii seminarului, sinodul a luat următorul concluz:

În principiu se susține și pentru mai departe concluzul Nr. 95/1908, că adevărat noul edificiu seminarial să se facă pe teren liber. Drept »teren liber» în acest scop se designează realitatea din strada Schewis Nr. 21, situată vis-

a-vis de reședința de vară a arhiepiscopului.

Se îndrumă deci consistierul, ca imediat să eșecute punctul 2 al concluzului Nr. 95 din 1908, și la timpul său să prezenteze sinodului un plan de edificare a seminarului cu preliminarul de spese, având autorizare a consulta și esperți la construirea planului.

Raportorul.

Sinodul diecezan din Arad.

Dela sinodul diecezan din Arad remarcăm, că în cadrul raportului comisunii verificatoare și cu deosebire a celei organizatoare, să constat abuzuri și mari neglijențe în administrație, în special în Bihor, în dieceza lui Mangra. În mai multe protopopiate nu s-au ținut ședințele prescrite ale scaunului protopresbiteral. Cu deosebire excelează în privința aceasta protopopii Nicolae Roxin din Tinca și Adrian Desseanu din Vașcău, cei mai aprigi agenți electorali ai lui Mangra... Protopopii din Bihor nu fac vizitațiuni canonice, de vicarul renegat nici vorbă...

Sinodul constată aceste, fă măsuri dar lucrurile rămân tot așa. E natural, pentru că capul diecezei, în loc să facă controlul sever, îl giugulește pe Mangra, îl poartă în trăsură, îl invită la prânzul episcopal.

Iată ce scrie între altele «Românul» despre prânzul dat de episcopul Aradului în Dumineca Tomel:

«Nu a fost destul că P. S. Sa a acoperit bușmanii săi cu respectabilă a sacerdotului său pe nemernic, luându-l — ca pe cel mai vrednic fiu al diecezei în trăsură — dar a ținut să se așeze cu el și la banchetul său, sfidând pe oamenii cinstiți, pe care-i invitase spre a-i pune la aceeași masă cu cele mai decăzute lepădături ale politice noastre.»

ȘTIRI.

— 7 Aprilie 1912.

Ninsori în Mal. »Sirius« procește următoarele asupra mesurului vremii din săptămânile proximă și anul viitor: După 17 Aprilie vremea se va îndrepta spre bine și acest timp, în care vor înceta înghețurile dar vor avea parte și de ploa, va dura până 6—7 Mai. Din 9—15 Mai să ne așteptăm la ninsori și peste noapte chiar și la înghețuri. Nu numai noi, ci și alte părți ale Europei vor avea parte de Mai alb, cu ninsori. În schimb, anul viitor 1913 va fi un an admirabil și atât de bogat, încât de mult nu a mai avut și nu va mai avea încă mulți ani pereche. În Octombrie al anului viitor vom avea călduri mai mari, decât în luna Mai a anului curent. Nu trebuie să ne temem pe anul ce vine nici de înghețuri nici de ninsori. După 10 Decembrie a anului 1913 vom avea zăpezi foarte mari.

Catastrofa Titanicului. Ultimele știri esacte, asupra catastrofei vasului Titanic le-a adus vaporul Carpathia, care eri dimineața la 2 h 55, a sosit în New-York.

Deși poliția luase toate măsurile de precauție contra conglomerației de prea mult public în port și numai acolo le permisese intrarea, cari doreau că așteaptă rudenii mai de aproape — totuși la sosirea vasului Carpathia, un public de vre-o 30—35 mii persoane inundase portul. Toată lumea a isbucnit în plâns când Carpathia s'a apropiat de țărm. Vre-o 50 de medici s-au suit pe bordul vaporului, unde au luat imediat sub îngrijire pe bolnavi, după cări așteptau 70 de căruțe.

După mărturisirile celor salvați, numărul victimelor catastrofei este de 1720. Cauza nenorocirii cade exclusiv asupra căpitanului Smith, care poruncise o prea mare viteză. Atât căpitanul cât și inginerul superior al vaporului, când au observat, că nenorocirea este inevitabilă, s-au împușcat. Mijloacele de salvare ale Titanicului au fost insuficiente.

William Stead. A murit. Intre ce mulți a căzut și el victimă naufragiului suferit de Titanic. Și el este acela, care singur făcea mai mult de cât toți miliardarii pierțiți în valurile mării. El: ziaristul William Stead. Talentul și caracterul lui îl făcuseră pe Stead a podobă a ziaristicii, dar mai mult atrase privirile lumii asupra sa prin campania lui în favoarea păcii universale, pe care o servea cu o abnegațiune de apostol. Pentru mai buna caracterizare a

supusă a model, ea va trebui să se libereze de acest despotism și să-și caute a-și potrivii îmbrăcămintea după trupul, ideile și condiția ei, și astfel toaleta, care nu e decât un auxiliariu al frumuseții, va contribui mai mult la punerea în evidență a formelor feminine. Și cât de puternice sunt acestea ne-o dovedește faptul că după atâtea secole, de schimonosiri impuse de modă, frumusețea femeii e tot admirată, și se vede a fi de esență veșnică.

Dacă e necesară mai multă simplitate, mai mult natural în aparatul fermecător cu care își înconjoară flinta descendenta Evei, aceasta nu înseamnă ca ea să se masculinizeze. Nu, femeia va și să-și desvolte flința sa în direcția, pe care natura i-a impus-o, și nu va pierde nimic. Adesea ceea ce atrage mai mult două flințe e deosebirea dintre ele.

Femeia de mâine va avea viața ei proprie, va fi ceva prin ea însăși, în toate privințele, va fi mai aproape de natură și de adevăr.

E. Enc.

Cugetări.

Vieța cea mai nevinovată și plăcută e aceea, al cărei drum te duce la câmpul științei și înțelepciunii. Cine se ține de acest drum, e un binefăcător pentru omenime.

Toți avem dreptul să cerem sănătate dela viață; dar să nu uităm că sănătatea are dreptul să ne ceară muncă!

Intunecimea e pentru minte de sute ori mai dureroasă ca orbirea pentru ochi. A munci contra acestei întunecimi, înseamnă a da plăcere și desfătare sufletului.

De mii ori mai greu e, a întuneca lumina, decât a, lumina întunecime.

Lumea trăește în noi, nu noi trăim în lume.

R. Demian.

FRAȚII SIMAY, Brașov Târgul grâului 3.
Proprietari Emil Bologa și soții
 Recomandă toate articolele cele mai moderne pentru dame și domni.
 Stofe, Mătăsării, Confecțiuni, Bluze și rufărie solidă pentru trusouri.
 Serviciu prompt și prețuri moderate.

lui William Stead, servează următorul caz:

Pe vremea când posesorul minelor de diamante din Transvaal, Cecil Rhodes, — supranumit Napoleonul Africii — trona de pe înălțimea bogăției sale, îi lăsa prin testament întreaga sa avere de 500 milioane lui William Stead, pentru care avea o deosebită admirație. Se întâmplă însă, că după autentificarea testamentului, Cecil Rhodes se face campionul războiului ce avea să ducă Angliei posesiunea Transvaalului. Măhnit de această atitudine a lui Rhodes, William Stead îi trimete o notificare în toată regula, prin care îi face cunoscut că refuză legatul, nevoind să fie legatarul unui om, care a aruncat asupra omenirii rușinea și jalea unui războiu. — Acesta este omul, pe care marea n-a voit să-l cruce. Acesta este apostolul William Stead.

O mare nenorocire s-a petrecut zilele acestea în apropierea comunei Oserni din com. Aradului. Trei fete ale proprietarului Monar Peter esăseră încă de dimineață la lucrul câmpului. La prânz, întorcându-se acasă și voind să-și mai scurteze drumul, au luat-o pe o potecă, care duce peste vâlele Töz. Trecătoarea peste acest pârâu, care în urma multelor ploii crescuse considerabil, era o singură scândură așezată cu un capăt pe un țărâm iar cu altul pe celălalt țărâm al văii. La mijlocul punții, o fată pierzându-și echilibrul, a căzut în apă, care avea o adâncime de doi metri. În acel moment sora-sa, care-i urma pe punte, se aruncă după ea să o salveze, dar curentul apelor răsturnă și o răpi și pe aceasta. Atunci sări sora cea mai hătărănă să le ajute. Cele două surori însă își înclășară atât de puternic mâinile de sora cea mai mare, încât aceasta nemaiputându-se susținea, a fost trasă de cele două nenorocite și toate trei și-au găsit moartea în valurile pârâului. Cadavrele lor până acum nu au putut fi aflate.

Răscoală înecat în sânge. Din Irkutsk (Siberia) se anunță, că între muncitorii atelierului de spălat aur al societății Lene s-a iscat o neliniștire, în urma căreia s-au incendiat la bătaie. Intervinând miliția pentru restabilirea ordinii, a fost nevoită să facă uz de arme. O sută șapte muncitori au fost uciși de plumbii puștilor iar 80 au fost răniți.

O nouă catastrofă pe mare. Din Halifax se telegrafiază, că vaporul «Earl of Grey» care grăbnice ajutoare, de oarece s'a ciocnit cu un munte de gheață, în apropiere de St. John. Pe bord se aflau 2000 pasageri. Din ordinul guvernului, vaporul «Minto» a plecat în ajutorul vasului naufragiat. Vaporul «Earl of Grey» este proprietatea guvernului canadian. Vasul are o capacitate de 3400 tone. Se pare că numărul pasagerilor a fost exagerat, căci este imposibil de admis, că s'ar putea imbarca 2000 pasageri pe un asemenea vapor.

O telegramă primită în St. John, confirmă această știre, cu deosebirea însă că pe bordul vasului se aflau numai 200 pasageri.

Stațiunea telegrafică din Cap Race n-a primit însă nici o știre despre acest naufragiu și crede, că ar fi osumal un avon neliniștit.

Erupțiunea unui vulcan. Ofiterii vaporului norvegian «Origen», care și-a făcut zilele trecute cursa prin canalul Yucatan, întăresc știrea, — care am publicat-o într-un număr trecut — că în Chiriqui aproape de canalul Panama și-a început activitatea un nou vulcan. Căpitanul vaporului a declarat că, în canalul Yucatan, a trecut cu vaporul pe un loc, unde apa era fierbinte, nomenoasă și de o culoare foarte închisă. Părerea lui este, că în acest canal, sub apă, a erupt un vulcan. Amănunte asupra catastrofei din Chiriqui nu eunosce nici ofiterii acestui vas, dar — după cum spun ei — e de crezut, că mai multe mil de vieți omenești i-au căzut victimă.

Vibrionul holerei. D-rul S. J. Zlatogoroff a analizat zilnic materiile fecale la 255 de bolnavi de holera, de când au arătat semnele bolii și până ce nu mai aveau de loc microbi în mațe. A constatat astfel, că vibrionul holerei în mijlociu, trăiește 14—17 zile în mațe. La un bolnav a trăit 56 de zile.

Îată dar o dovadă că un bolnav de holera poate fi primejdios încă multă vreme după ce s'a însănătoșat.

Logodnă. D-șoara Helene Manciu și Domnul M. S. Davidescu logodiți.

Știri mărunte. Valurile riului Misissipi rupând un nou săgaz, au mai

inundat noi teritorii. Numărul celor fără adăpost este de 25 mii.

— Profesorul Ehrlich a făcut o nouă descoperire, care întregeste calitățile «Salvarsanului». Noul ser poartă numele de «Neosalvarsan».

— În cursul vesei societatea White Star Line va lansa un nou vapor uriaș, numit «Gigantic». Acest vas are o capacitate de 54.000 tone, o lungime de 255 metri și e mult mai mare decât vaporul scufundat «Titanic».

— Telegramme particulare, sosite în Brăila, anunță pe exportatorii din acest oraș, că vaporul Lydie, de sub pavilion englez, s'a aprins lângă insula Malta de pe Marea Mediterană. Alte amănunte lipsesc.

— Azdimineșă la 7 oare a fost spânzurat în curtea tribunalului din Timișoara, ucigașul Balazs István.

Cancelaria advocațională a d-lui Dr. Emil Babeș, în Rudapasta din 1 Mai va fi mutată la Buda: 1. *Kemenes utca* Nr. 4. (lângă podul «Ferencz-József»).

În cancelaria mea află aplicare imediat un scriitor cu praxă în cele advocaționale. Dr. Nicolae Ionescu, avocat în Caransebeș.

Locomobil în stare bună, fabricat englez este de vânzare! A se adresa la Administrația «Gazetei».

O doftorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea regulată a misturei stomacului se recomandă folosirea cunoscutelor prafuri Seidlitz a lui Moll. Culiile originale a 2 cor. se pot căpăta zilnic prin postă de la farmacistul A. Moll, liberantur Curței din Viena Tuchschauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll provăcut cu marca de contravenție și subscriere — (1)

Din Brașov și Tara-Bârsei.

Dela excursiuniștii noștri am primit ieri, după încheierea foil, următoarea telegramă:

Zagrab 19 April. Sâmbătă sosim numai la 10 oare seara. Stăm și în Arad, neavând legătură directă. — Blaga.

Petrecerea tinerimii rom. din Turcheș (Săcele).

Mulțumită publică.

Subscribul în numele tinerimii române din Turcheș îmi țin de datorință a aduce și pe această cale mulțămiriile noastre cele mai cordiale, tuturor acelor generoși oaspeți, cari pentru buna reușită a producțiunii și petrecerei date de tinerimea rom. din Turcheș (Săcele), în ziua primă de Paști în sala hotelului Internațional din Cernatu Săcelelor, n'a pregetat a ne da generosul lor sprijin moral și material.

Adevărat, că cu toate acestea venitul petrecerei, menit pentru un scop mareț — pentru repararea tâmpiei bisericii vechi din Turcheș, — n'a fost tocmai cum poate unui ar fi așteptat, din cauză că oasele au fost însemnate și publicul nu tocmai numărós.

Imi țin de strânsă datorință a aduce mulțămiri publicului din comunele învecinate Cernatu, Satlung etc., care într'un mod neobiceiuit de călduros au urmat apelului nostru și ne-au ajutat ca să eșim cu onoare din întreprinderea noastră culturală românească.

Pentru oferte și suprasolviri eșprim mulțămiri următorilor d-ni: G. D. Zarnescu, din Turcheș domiciliat în Constanta 20 cor. Nițu Clușă, din Satlung 5 lei. Ioan Pișcu, din Câmpina 2 lei. — R. Mircan, din Turcheș 2 cor., Ilie Sârbu, din Brașov 1 cor. Nec. Flores, din Brașov 1 cor., B. Bunesco, din București 1 cor. N. Ilarie, din Brașov 60 fl.

Venitul curat a fost în sumă de 137.60 cor., care sumă s'a depus la institutul «Albina» sub No. 26230 deja în 13 Aprilie n. a. c. spre fructificare cu destinația: Reînnoirea tâmpiei bisericii vechi rom. gr. or. din Turcheș.

Turcheș în 19 Aprilie 1912.
În numele tinerimii:
Ioan V. Oancea,
Inv. director.

Apollo Bioscop. Sâmbătă și Duminecă în 20 și 21 Aprilie. «Căpitanul Scott la Polul de sud», fotografat original după natură în 2 acte, Filmul lung de artă 1200 metri. Număr afară de program. «Fugirea în adâncimile prăpăstiilor», dramă socială, filmul lung de artă monopolizat, 1500 metri. Ziar kinematografic (actualitate). Uchelul Duzi în balamuc (umoristic). Atențiunea Leii (umoristic). Dublu e mai bine (american humoristic). Amorul de student (dramă) filmul lung 4500 metri.

In pregătire «Desdemona» cea mai nouă senzațiune de la Nordisk film compagne. «Tragedia Irlandeză» dramă socială în 2 acte.

Luni nu e reprezentație, Marți și Mercuri program nou.

Dela primărie, primim spre publicare următorul avis: Pe toți cei interesați li înconștiințăm prin aceasta, că în senzul ordinului dat de Ministrul ungar de Interne sub N-ru 174,425 VIC 1912, la cererea părinților sau a tutorului copiilor obligați de a frecventa școala, matriculantul este obligat de a le da adevărințe despre datele referitoare la persoana lor fără timbre și fără nici o tacsă, dacă aceste adevărințe servesc la înscrierea copiilor în asilele de copii sau în școala elementară. — Brașov, în 15 Aprilie 1912. — Primarul

Aviz. Subscribul, aduc la cunoștința onoraților mușterii, că atășindu-mă și eu la hotărârea comercianților brașoveni pentru anul curent numai de a nu mai deschide prăvăliile Dumneca — toate cumpărăriile pentru Dumineci să le facă Sâmbăta, de oarece în Dumineci și prăvălia mea de încălțăminte va fi închisă. — Brașov 20/4 n. 1912. — I. Sabadeanu. 1-1.

Teatru, concerte și petreceri.

Concertul «Lirei» din Lugoj.
Lugoj, 17 April 1912.

Reuniunea gr. cat. română de cântări «Lira» din Lugoj din incidentul, pentru dieceza Lugojului nepăcut, că P. S. Sa domnul Dr. Vasile Hosszu, episcop, după o conducere valoroasă de 8 ani și jumătate, urcă cu toată vrednicia părgăintul tron arhipăstoresc al diecezei Gherlei, — a aranjat Duminecă, în 1/14 Aprilie c. un splendid concert.

Nimenia nu s'a așteptat, ca tinăra reuniune gr. cat. română de cântări într-un interval al existenței sale atât de scurt, să ofere publicului specialist în muzică asemenea prestațiuni, ca și cele de Duminecă seara. Partea principală în ajungerea acestei reușite o are fără îndoială agiul dirigent al reuniunii, d-l Ioan I. Ieneș, presbiter și învâțător gr. cat. român în Lugoj.

Deja la oarele 8 seara, marea saletă delă hotelul «Concordia», precum și celelalte apartamente erau ticsite de lume.

Primul punct din program a fost piesa religioasă «Azui, Doamne, glasul meu», de D. G. Kiriac. Deja în executarea piesei acesteia s'a putut observa disciplina energetică, dar binevoitoare a dirigentului Ieneș. Publicul cuprins de sentimente evlavioase a fost foarte satisfăcut de rezultatul executării.

Al doilea punct a fost «Făstoria» cor mixt de F. A. Gewaert. Nuanțele sentimentale și modulațiunile destule de succese ale basțiilor în aprofundări de piano, au mulțumit deplin publicul.

La punctul al treilea «Reînnoirea victorioasă», cor mixt, de H. Bianchi, rămare faptul, că acompaniarea la pian a susținut-o cu mare dexteritate domnișoara Aurica M. Pop, carea după un studiu făcut la conservatoriile cele mai însemnate din patrie, a debutat Duminecă seara pentru întâia oară în public.

Avem nădejdea, că d-ra Aurica M. Pop, fiica preotului Dr. St. Pop din Lezvin, în scurtă vreme va delecta și alte centre românești cu prestațiunile sale.

D-l Ieneș a mai luat în program «Aria meșterului Manole» din opera «Mănăstirea Argeșului» de d-l Iacob Murășan, care a fost executată solo de d-l G. Valean, stud. de teologie.

Mai amintesc cântecul popular «Focile verde cimbricioare», care a fost bizat, apoi prestațiunea escelentă a d-rei Aurica M. Pop în executarea piesei: «Le Rossignol» de F. Liszt și a piesei de R. Schumann: «Noctetle». S'a mai cântat și «Dorul Ardealului», cor mixt de A. Popovici.

Concertul s'a încheiat cu «Imnul Astreie», text de A. Bărsan, compoziție artistică de I. Murășan, ce ne-a înviorat sufletele, umplându-ne de nădejdi spre un viitor mai bun. Debutanții și corurile au fost răsplătite cu vii aplauze.

La acest concert festiv a participat inteligența română fără deosebire de confesiune: apoi P. S. Sa episcopul Dr. V. Hosszu, Canonicii I. Boros, Nestor, G. Popovici, Iacob, vicarul Dr. Frenț delă Hațeg, o mulțime de preoți și topopoi din Lugojului, cari apoi au avut să se întrunească în consistor

plenuar, spre a lua la cunoștință mănoasa activitate a episcopului ce se de-părtează.

După concert a urmat dans.
George Joandrea.

Producție în Alba-Iulia.
— 16 Apr. c.

Precum s'a anunțat la timpul său, corul mănăstirii române din Alba-Iulia a doua zi de Paști a aranjat un concert împreună cu producțiune teatrală în sala cea mare a parcului orășenesc, sub conducerea învățătorului Mihail Hurducaci. Concertul a avut un strălucit succes, atât moral cât și material. Incassările au fost peste 700 coroane.

Este vrednic de toată lauda și recunoștința învățătorul M. Hurducaci, care în timpul de patru luni, de când este al nostru — pe lângă mari sforțări a alcătuit un cor bisericesc în patru voci bărbătești, a dat o petrecere populară, și frumosul concert de a doua zi de Paști.

O adevărată întâlnire sufletească ne-a procurat celor de față acest prim concert, aranjat de corul mănăstirii române din Alba-Iulia, sub egida d-lor Simion Micu protopop, Stefan Căcoveanu jude în pensie, ca prezidenți de onoare, Dr. C. Velican, Dr. Fodor medic, Dr. Marciaș ca prezidenți etc.

La oarele 8 s'a început concertul cu «Hora-coriștilor» de S. Biran, care cu o executare fidelă a fost și cea mai potrivită pentru corul înființat.

Al doilea punct din program a fost piesa teatrală «Așa a fost să fie», jucată cu bun succes de diletanți. S'a cântat apoi «Negruța» de I. Vidu (cor mixt cu soli de tenor și sopran) și s'a jucat a doua piesă teatrală «Țigănuț la cătane» de E. Sucleu.

Corurile și soliștii au fost viu aplaudați, iar d-lui Hurducaci li s'a oferit un buchet, pentru ostenețele sale.
P. R.

Aviz.

Rugăm cu înzistență pe onorații noștri abonați, cari nu au plătit încă abonamentul, scadent cu 1 Aprilie v., să binevoiască a-l achita în curând, ca să nu se expuie la neplăcerea de-a li-se sista expedarea «Gazetei».

Administrația.

Litere, arte și științe.

Cutremurele de pământ.
— Urmare.

Mișcările de jos în sus sunt cele mai primejdioase și se produc în locurile unde ia naștere cutremurul. În timpul cutremurului de pământ din Calabria, 1783, munții erau așa de sguduți, în cât culmile lor păreau că sar în aer. Unele case fură ridicate cu putere mare și duse alurea, fără ca să sufere stricăciuni însemnate. Alte case, din potrivă, fură înșărite cu temelii cu tot și nimicite în întregime. Cutremurul de pământ de la Riombaba, în 1797, avu o așa de mare putere, că numeroase cadavre omenești fură aruncate pe un deal înalt de mai multe sute de metri și așezat dincolo de râul Lican. (K. Fuchs).

Când se întind pe coastele mărilor, cutremurele stărnesc valuri uriașe, cari năvălesc asupra uscatului, înecând și nimicind tot ce întălnesc în cale. În timpul cutremurului de pământ delă Pisco (Peru), 1690, marea s'a îndepărtat cu 15 kilometri de țărm, iar după trei ore a pornit spre uscat un val de peste 20 metri înălțime. Casele au fost dărâmate, copacii smulși, corăbiile aruncate pe pământ, la câțiva kilometri departe de mal. După retragera valului, mil de cadavre omenești se vedeau în noroiul lăsat de ape. La Lima, în 1724, marea se ridică cu 27 de metri deasupra nivelului său, se repezi apoi asupra orașului și-i nimic în întregime. Tot un val uriaș de mare a pus în vechime bogata vale a Tigruului și Eufratului, dând astfel naștere poveștii cu potopul, despre care se vorbește în Elibie.

Un cutremur de pământ puternic nu este niciodată un fenomen singularitic; sgduitorii se mai întâmplă în urmă, ba unele din aceste sgduitorii sunt încă așa de amenințătoare, că pot stărni din nou spațma printre locuitorii. După cu-

tremurul din Calabria (1783), i-a trebuit pământului 10 ani, pentru ca să se liniștească cu desăvârșire.

Cu ajutorul unui aparat născut sismograf, se poate ști îndată când s'a produs un cutremur și cam la ce depărtare. La 23 Ianuarie 1909, sismografele din Europa au înregistrat o sgduitoră strășnică; ele arătau că un cutremur foarte puternic s'a întâmplat spre răsărit, cam între Marea Caspică și munții Himalaya. După 25 de zile veni veste, că un cutremur groaznic a bătut ținutul Lauristan din Persia, pustiind 60 de sate, ucigând 5 până la 6 mil de oameni și peste 12 mil de vite.

Cutremure mai însemnate au fost la Lisabona (1755), când au pierit 30.000 oameni, în Equator (1797) 40.000, în Peru (1868) 25.000 etc. În Japonia, delă 1891 până la 1895, peste 40.000 de locuitori au murit din pricina cutremurelor de pământ.

(Va urma).

ULTIME ȘTIRI.

Serbările iubire delă «Petru Maior».

— Delă corespondentul nostru, prin telefon.

Azi, Sâmbătă la ameazi a fost o consfătuire a mai multor membri ai partidului național. La consfătuire au participat între alții George Pop de Băsești, Dr. Lucaci, Mihali, Dr. Vaida, Dr. Mamiu, Dr. Vlad ș. a.

Ședința comitetului național s'a amânat pe luni, când se va da un comunicat oficial.

Pentru sărbările iubire ale societății «Petru Maior» s'au terminat toate pregătirile. De seară se ține convenirea de cunoștință.

Au sosit oaspeții la serbări din toate părțile. «România-Jună» din Viena și societățile din Cernăuți și-au trimis reprezentanți. Și-au scuzat absența metropolului și episcopii noștri ortodoci, asemenea dl P. Cosma, fiind bolnav.

(Notă: Telefonul a funcționat foarte defectuos și aci s'a întrerupt! — Red.)

Budapesta, 20 Aprilie. «Bud. Tud.» e informat din Viena, că Lukács László a fost numit prim-ministru.

Constantinopol, 20 Aprilie. Din Dardanele se telegrafiază că se aude o canonadă violentă contra forturilor Kum-Kale și Seldirbah. O altă telegramă anunță că vapoarele italiene bombardează insula Samos.

POSTA REDACȚIEI.

Lugoj. Rapoarte kilomtrice, regretăm, dar nu putem da. Manuscrisul cu B își stă la dispoziție, căci nu este imposibil a-l scurta. Cel de azi l-am redus. Altcum mulțumite.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branisice et Comp
Redactor responsabil:
Ioan Brolea.

Avis.

Aduc la canoștința onoratului public românesc, că în atelierul meu de croitorie, recunoscut de solid și bine asortat, am un depozit bogat de stofe indigene și streme moderne pentru sezonul de primăvară și vară.

Comandele se execută prompt și spre mulțumirea tuturor.

Cu stimă
Dumitru Mircan,
croitor, Str. Orfanilor 4.
(6—12)

Heinric Lang
Atelier fotografic artistic
BRAȘOV, Strada Porții 52
Telefon 443.
Specialist în fotografii de copii la minut. Fotografii în grupe pentru societăți, școli și familii.
178, 8—40.

M. NEUMANN Fondat la 1845. **Vestminte pentru domni, băeți și fete, gata și la comandă**

TAILLEUR. Furnizorul curții imp. regale și cameriale. **BRAȘOV.**

Novități de primăvară!

In atențiunea On. public cumpărător!

Mi-a sosit cele mai moderne

Pardesiuri de dame pentru primăvară,

Costume, Pardesiuri de fetițe,

rochii în asortiment bogat.

Rog on. cumpărători a se convinge despre capabilitatea mea de concurență, și dacă nu va cumpăra.

Cu toată stima:

Goldmann N. P.

Magazin modern de îmbrăcăminte de dame.

Brașov, Târgul Inului Nr. 28.

Telefon 205.

Novități de primăvară!

Fără concurență.

Asortiment bogat de modele.

N. I. FOLYOVITS SUCC.
Holtrich-Ujhelyi,
BRAȘOV, Târgu grăului Nr. 4.

Mare asortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați.
— Stofe de haine și Albituri. —

Trusouri complete.

Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

AVIZ! Aduc la cunoștința Onor. public din Brașov și din împrejurime, că m'am reîntors din voiajul meu de târguială din Viena sezonul de primăvară și vară și am adus

Modele de pălării de dame
din Viena și Paris

și sunt în stare a vinde cu prețurile cele mai moderate. Totdeauna avem un bogat asortiment de Pălării în magazinul meu. Pălării vechi prelucrez pe formele cele mai moderne cu prețuri ieftine. Asemenea se găsește Pălării de (—) doliu totdeauna gata. (—) Rog pe Onor. Public a sprijini și a vizita magazinul meu.

Cu deosebită stimă: **La pălăria parisiană**
Brașov, Strada Porții 25 (Casa Fleischer).

Anunț de licitație.

Pe baza planului și preliminarului de spese, prin aceasta să publică licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea closetelor și împrejmuirea (grilagiul) la stradă de la școala confesională gr. or. română din Râșnov com. Brașov.

Licitațiunea se va ținea în 15 (28) Aprilie a. c. la 11 oare a. m. în edificiul școlii din Râșnov. Prețul de strigare este de 7086 Cor. 90 fil. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani numărați, hârtii de valoare sau realități imobiliare.

Oferte închise provăzute cu vadiu corăspunzător și cu declarația, că oferentul cunoaște și să supune condițiilor sunt a să depune până la începerea licitațiunii la mâna președintelui parohial.

Condițiunile de licitațiune detaliate să pot vedea la oficiul parohial gr. or. din Râșnov.

Râșnov din ședința comitetului parohial gr. or. român ținută la 4 (17) Aprilie 1912.

Epitropia parohială.

Extraordinar de important!

Am onoarea a face cunoscut Onor public, că după ce am cumpărat o cantitate mare de mărfuri în **partie**, sunt în poziție, ca hainele mai jos notate, să le dau cu prețurile următoare:

- I Costum croială americană, lână curată 25 și 28 c.
- I Pardesiu croială americ. lână curată 20 și 30 c.
- I Pardesiu croială americană lână curată, pentru băeți 16 și 20 c.
- I Costum pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 5--16 c.
- I Pardesiu pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 12--15 c.
- I Pelerină pentru bărbați din păr de câmilă 12--15 c.

Coloarea hainelor este modernă, ieftinătatea și durabilitatea esclude oricare concurență.

Totodată cu onoare aduc la cunoștința On. dame, că mi-a sosit în cele mai moderne culori

Novități de primăvară și vară

și adevă: Raglane, Jachete, Costume, matineuri, jupoane și bluze, în mare și bogat asortiment.

Principiul meu în despărțământul acesta este serviciu solid și punctual.

Zace în interesul propriu al fiecăruia ca să-și acopere cele trebuincioase dela mine până durează provizia. Rugându-mă de sprijinul prețios semnez

Cu toată stima

ASCHER I.

Brașov, Târgul inului Nr. 26.

Odăi frumoșe mobilate se închiriază lunar, sau cu ziua cu preț ieftin în

Villa Kertsch.

Ioan Apfelbach

BRAȘOV, Strada Porții 18.

(La regele gulerilor.)

Vă recomand manazinul meu mare de ciorapi de bărbați, dame și copii și ciorapi de turist, cămăși albe și colorate de turist. Ismene lungi și scurte până la genunchi. Gulere, manjete și cravate moderne. Umbrele, Toilet și Parfumerie. Vă servesc solid și sigur.

Ghete de dame și bărbați.

Marca Salamander à Cor. 16-50
executare de lux à Cor. 2-50

nelintrecute în durabilitate.

Magazine speciale pentru ghete
Frederic Ipsen et Comp

BRAȘOV,

Strada Vămii 36.

Mediaș, piața mare 26.

140,1-50

Sighișoara, str. boerilor 10.

Parasole și Ploere (cort) până la genul cel mai fin ca specialități, și fabricare proprie, precum și reparaturi.

FRIEDRICH REISER,

Strungar de galanterie și fabricant de corturi
Brașov, Strada Vămii 31.

Stofe pentru sezonul de primăvară și vară,

Prodot propriu

pentru

Costume de bărbați

și

Costume de dame.

Esecutare de clasa primă și desen modern recomandă

Fabricile de postav, modă și împletituri

Wilhelm Scherg & Cie.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fle-care cutiă este provăzută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra grunțărilor celor mai cerbicoșe la stomac și pântece, în contra căreilor și acrolei la stomac, constipațiunii cronice, suferinței de float, congestiunii de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de joasă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôca. — Prețul unei cutii originale sigilate Cor. 2 — Falsificațiile se vor urmări de cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fle-care sticlă este provăzută cu marca de scintire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotaș), aliaș durerile de gât și reumatism și a altor urmări de recolă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea aționă a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b Cinci bucăți cor. 1,80

Fle-care bucată de săpun, pentru copii este provăzută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLLWien, I. Tuchlauben c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală. —

La deposite să se ceră anumit preparatele provăzute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposit în Brașov: **Karl Schmidt**, farmacist.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“,
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.